

Motion till riksdagen 2024/25:1492

av **Magnus Berntsson (KD)**

Stärkt lagstiftning mot sexuell exploatering av och övergrepp på barn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att genomföra en översyn och föreslå lagändringar enligt vad som anförs i motionen, i syfte att stärka det straffrättsliga skyddet för barn mot sexuell exploatering och övergrepp, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sexuell exploatering av barn är ett av de allvarligaste brotten som kränker barns rättigheter och värdighet. Den teknologiska utvecklingen och den ökande spridningen av övergreppsmaterial på internet gör att Sveriges lagstiftning behöver anpassas och förstärkas för att kunna erbjuda ett effektivt och heltäckande skydd för alla barn, oavsett deras fysiska utveckling eller gärningsmannens kunskap om barnets ålder.

I detta arbete har barnrättsorganisationen Ecpat Sverige varit ett framstående och positivt exempel. Genom sina operativa verksamheter, inklusive Ecpat Hotline, Ditt Ecpat och Ecpat Vuxenstöd, har de visat hur viktiga insatser kan göras för att förhindra och bekämpa sexuell exploatering av barn. Ecpat Hotline fungerar som en anmälnings-sida där misstänkt övergreppsmaterial kan rapporteras, vilket leder till att tusentals bilder och filmer av sexuella övergrepp på barn kan tas bort från internet. Deras arbete sker i nära samarbete med polisens nationella operativa avdelning (Noa) och internationella nätverk, vilket gör att deras insatser får en bred effekt, både nationellt och globalt. Ecpat Sveriges stöddlinje, Ditt Ecpat, erbjuder även barn och unga som blivit utsatta för sexuella övergrepp möjlighet att få snabb och professionell hjälp, vilket har varit ovärderligt för många. Deras verksamhet visar på behovet av långsiktig och statlig finansiering av hotlineverksamheter och stöddlinjer för att ge barn ett tillförlitligt skydd.

I nuvarande lagstiftning kring barnpornografibrott finns dock ett pubertetsutvecklingsrekvisit som innebär att ett barn som genomgått puberteten inte

omfattas av samma skydd som yngre barn, även om de är under 18 år. Detta strider mot FN:s barnkonvention och riskerar att lämna barn som är i sena tonåren oskyddade, trots att de enligt internationell rätt fortfarande betraktas som barn.

För att Sverige ska leva upp till sina åtaganden enligt barnkonventionen är det nödvändigt att avskaffa pubertetsutvecklingsrekvisitet och säkerställa att alla under 18 år skyddas lika mot sexuellt våld och exploatering.

Ett annat område som kräver reform är ansvaret vid sexualbrott mot barn. Idag måste åklagaren kunna bevisa att gärningspersonen visste eller borde ha förstått att offret var ett barn, något som skapar utrymme för förövare att undgå ansvar genom att hävda okunskap. Genom att införa strikt ansvar för gärningspersonens vetskap om barnets ålder kan vi säkerställa att alla barn skyddas mot sexuella övergrepp, oavsett gärningsmannens förståelse eller påstådda okunskap om barnets ålder.

För att ytterligare stärka skyddet för barn som utsätts för sexuella övergrepp bör polisen inrätta kontaktsamordnare som kan fungera som stöd och vägledning för barn genom hela rättsprocessen. Dessa kontaktsamordnare finns redan i andra länder, som Kanada och Storbritannien, och fyller en viktig funktion för att säkerställa att barnets rättigheter och behov tas på allvar.

En annan viktig reform är att införa möjligheten att lämna brottsofferutsagor vid rättegångar som rör barnpornografibrott och relaterade brott. Många barn som förekommer i övergreppsmaterial identifieras inte, men de lider ändå av konsekvenserna av spridningen av dessa bilder och filmer. Genom att införa brottsofferutsagor kan vi ge dessa barn en röst och lyfta fram de allvarliga konsekvenserna av spridningen av övergreppsmaterial.

För att effektivt kunna bekämpa internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn behöver polisen också riktade resurser och specialistkompetens. Idag har polisen svårt att hinna med att hantera det stora inflödet av ärenden, vilket leder till att många fall inte utreds. Genom att öka resurserna och tillhandahålla utbildning kan fler förövare ställas till svars och fler barn få det skydd och den rättvisa de förtjänar.

Ett nytt brott, ”sexuell utpressning av barn”, bör också införas i brottsbalken för att särskilt täcka fall där barn utpressas med sexuellt material. Hot om att sprida nakenbilder eller annat material är en vanlig form av utpressning som orsakar allvarlig skada för barn, och dagens lagstiftning fångar inte alla aspekter av denna brottslighet. Genom att införa detta brott kan vi förbättra möjligheterna att åtala och fälla de som utför denna typ av övergrepp.

Vidare måste verksamheter som hjälper barn att ta ned sexuellt kränkande material från internet, såsom hotlinetjänster, få permanent statlig finansiering. Dessa tjänster spelar en central roll för att hjälpa barn att återfå kontrollen över sina liv och minimera skadan av spridningen av övergreppsmaterial.

Det krävs också en grundläggande omarbetning av Statens institutionsstyrelses (Sis) verksamhet och de statliga ungdomshemmen. Sis har kritiserats för missförhållanden och övergrepp på sina institutioner, och för att barnen där inte får det skydd och den vård de har rätt till. För att lösa dessa problem behövs utökade resurser för personal och bättre lokaler, och det är viktigt att lyssna till barnens egna behov och åsikter.

Slutligen bör brottet ”utnyttjande av barn för köp av sexuell handling” avskaffas. Barn kan aldrig samtycka till att delta i sexuella handlingar i utbyte mot betalning. Genom att avskaffa detta brott och istället behandla dessa fall som våldtäkt mot barn kan vi stärka skyddet för barn och säkerställa att rättvisa skipas för de mest utsatta.

Samtliga dessa åtgärder kräver en grundlig utredning och översyn av nuvarande lagstiftning för att säkerställa att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden och att alla barn får det skydd de förtjänar.

Magnus Berntsson (KD)